

Yttrande över Miljödepartementets promemoria Identifiering, beskrivning och bedömning av miljökonsekvenser, 2009

Sveriges Bergmaterialindustri, SBMI, vars medlemsföretag producerar bergkross, naturgrus och återvunnet inert material för bygg- och anläggningsändamål, har begränsat sitt yttrande till de delar som specifikt påverkar bergmaterialindustrin.

Våra synpunkter är sammanfattningsvis följande.

- att SBMI avstyrker förslaget till nytt 6 kap. De föreslagna förändringarna leder varken till kortare handläggningstider eller till att resurserna läggs på rätt ställe. SBMI befarar att ändringarna t o m kan få motsatt effekt. Samrådsunderlaget ska beskriva miljöpåverkan och inte miljökonsekvenser som promemorian föreslår, se sid 2-5 nedan.

- att regeringen bör justera förslaget till ett nytt 6 kap. miljöbalken på följande sätt

- o det bör förtydligas vad som ska ingå i beslutsunderlaget för verksamhet som inte anses medföra betydande miljöpåverkan, se sid 5-6.

- o fortsatt drift i en befintlig täkt bör inte kräva utredning av alternativa lokaliseringar annat än då täkten är lokaliserad till en plats där det föreligger motstridiga markanvändningsintressen eller det sökta tillståndet innebär betydande utökning av verksamhetsområdet, se sid 7.

- o kraven på innehåll i MKB bör ansluta tydligare till MKB direktivet samt att krav som är mer detaljerade än MKB-direktivet bör beskrivas i föreskrifter eller handböcker och inte i 6 kap.

- att regeringen bör genomföra ytterligare förändringar i annan berörd lagstiftning på följande sätt

- o den gräns för när en bergtäkt ska anses medföra betydande miljöpåverkan bör i förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar bestämmas till en årlig produktion över 100 000 ton, se sid 7-8.

- o utredningar om alternativa lokaliseringar av täkter bör generellt ha ett starkare sekretesskydd än nuvarande då utredningsresultatet är av stor vikt för sökandens drifts- och affärsförhållanden samtidigt som det utgör ett mycket värdefullt beslutsunderlag för konkurrenter. Dessa utredningar är också mycket kostsamma att ta fram, se sid 8.

Ovanstående synpunkter kommenteras på de följande sju sidorna.

Med vänliga hälsningar

SVERIGES BERGMATERIALINDUSTRI 2012

Björn Strokirk

Kommentarer

Hur fungerar prövningen av täktverksamheter idag?

För att få förståelse för hur föreslagna förändringar i 6 kap. miljöbalken kan påverka täkt-branschen vill SBMI inledningsvis redogöra för hur prövningar av täktverksamheter ofta går till.

När det gäller täktverksamheter och prövningen av dessa präglas prövningsprocessen av att det i de flesta fall är fråga om prövning av befintliga verksamheter. Eftersom prövningsmyndigheterna som regel alltid tidsbegränsar täktstillstånden trots att dessa numera prövas enligt 9 kap. miljöbalken och inte som tidigare enligt 12 kap. miljöbalken prövas täktverksamheterna med viss regelbundenhet, dvs. ett helt nytt tillstånd måste meddelas. Det förekommer viss nyetablering av täktverksamheter men det är mindre vanligt.

Gränsen för när en täktverksamhet kan antas medföra betydande miljöpåverkan ligger lågt när det gäller årsproduktion, över 25 000 ton per år vilket i praktiken motsvarar en sprängning och ca två veckors borring och krossning per år. Täktverksamheter utgör normalt sett s.k. B-verksamheter som prövas av miljöprövningsdelegationerna såvitt det inte är fråga om bortledning av grundvatten vilket kan medföra att verksamheten även utgör en tillståndspliktig vattenverksamhet som ska prövas av mark- och miljödomstolen.

Samrådsprocessen inleds normalt sett med att sökanden genomför ett samrådsmöte med berörd länsstyrelse och kommun efter att verksamhetsutövaren tagit fram ett samrådsunderlag som idag inte behöver vara detaljerat eller särskilt omfattande. Samrådsunderlaget ska enligt 6 kap. 4 § miljöbalken innehålla uppgifter om den planerade verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning samt dess förutsedda miljöverkan. I praktiken fungerar samrådsunderlaget som någon form av diskussionsunderlag. Vid mötet med myndigheterna diskuteras ofta ansökans avgränsning, lokaliseringen i sig, vilka utredningar som bör göras och i vilken omfattning i så fall, avgränsningen av samrådsområdet och hur det fortsatta samrådet ska genomföras.

Därefter genomförs samråd med de som kan antas särskilt berörda. De flesta täkterna kan antas medföra betydande miljöpåverkan och för dessa följer ett samråd med en utökad krets med övriga myndigheter, organisationer och den allmänhet som kan antas bli berörd.

Vid samrådsmötet med länsstyrelse och kommun deltar normalt sett länsstyrelsens handläggare vad gäller den miljöfarliga verksamheten, möjligen är även andra sakenheter representerade (naturvård, kulturmiljö, vatten, samhällsplanering). Redan idag är handläggaren enligt 6 kap. 5 § miljöbalken ålagd att verka för att miljökonsekvensbeskrivningen får den inriktning och omfattning som behövs för tillståndsprövningen.

När ansökningshandlingarna skickats in gör handläggaren en översiktlig kontroll av ansökningshandlingarna för att sedan sända handlingarna till bl.a. kommunens miljönämnd och till övriga berörda sakenheter inom länsstyrelsen för den s.k. kompletteringsrundan i syfte att få in synpunkter på om ansökningshandlingarna bör kompletteras i något avseende.

Efter eventuella kompletteringar från sökandens sida kungörs ärendet och berörda får tillfälle att yttra sig över ansökan i sak. När samtliga yttranden kommit in och kommunicerats med sökanden upprättar handläggaren på länsstyrelsen ett förslag till beslut som presenteras för miljöprövningsdelegationen.

Tyvärr förekommer det att även miljöprövningsdelegationen vill att ärendet ska kompletteras vilket får till följd att ärendet fördröjs ytterligare pga. fler kompletteringskrav i ett sent skede av prövningsprocessen. Först i samband med tillståndsbeslutet beslutar miljöprövningsdelegationen även om huruvida miljökonsekvensbeskrivningen kan godkännas.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska enligt 6 kap. 7 § miljöbalken, i den utsträckning det behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning innehålla de uppgifter som behövs för att uppfylla syftet med att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap.3 § miljöbalken. Om verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska miljökonsekvensbeskrivningen alltid innehålla en redovisning av alternativa platser om det är möjligt.

Mot bakgrund av att prövningen av täktverksamheter vanligen gäller prövningar av befintliga verksamheter kan ett sådant krav te sig orimligt. Att öppna en helt ny täkt i ett tidigare orört område i stället för att fortsätta bryta i samma täktområde är inte realistiskt. Trots detta förhållande krävs i princip alltid en redogörelse för vilka andra platser som skulle kunna vara aktuella för en nyetablering av en täkt. Se vidare sid 6 ”Slopkrav på lokaliseringstudering vid förlängt täktillstånd”, där SBMI utvecklar detta resonemang.

Vilka ändringar föreslås av Miljödepartementet?

Nedan följer en kort beskrivning av de förändringar som föreslås samt i förekommande fall korta kommentarer till de föreslagna förändringarna.

I de fall frågan om betydande miljöpåverkan inte är avgjord genom föreskrifter eller verksamhetsutövaren själv har bedömt att verksamheten ska anses medföra betydande miljöpåverkan ska detta prövas inom ramen för samrådet (se föreslagna 6 kap. 23 § miljöbalken). Här har departementet valt att ändra från tidigare formulering ”kan antas” till ”ska anses”. Frågan är om detta är en mindre språklig förändring eller om departementet avser att sänka nivån för när en verksamhet medför betydande miljöpåverkan och det därmed krävs en miljökonsekvensbeskrivning m.m. SBMI tolkar förändringen som en skärpning, inte bara en mindre språklig förändring.

I samrådsunderlaget ska enligt föreslagna 6 kap. 28 § miljöbalken bl.a. redovisas den planerade verksamhetens miljökonsekvenser, inte bara miljöpåverkan såsom det anges i gällande lagstiftning. Det innebär att det redan i ett tidigt skede krävs att vissa utredningar genomförs för att göra det möjligt att redovisa miljökonsekvenserna.

Länsstyrelsen ska så tidigt som möjligt under samrådet ta ställning till om verksamheten kan anses medföra betydande miljöpåverkan (6 kap. 32 § miljöbalken). Beslutet är inte möjligt att överklaga (6 kap. 33 § miljöbalken). Syftet är således att sökanden så tidigt i processen som möjligt ska få vetskap om det kommer att krävas en miljökonsekvensbeskrivning eller inte. Beslutet har stor betydelse för omfattningen av vilket beslutsunderlag sökanden ska ta fram dvs. hur omfattande prövningsprocessen kan komma att bli.

I förslagna 6 kap. 40-46 §§ miljöbalken framgår vilket innehåll en miljökonsekvensbeskrivning ska ha. Uppräkningen är mycket omfattande och innehåller också lite nyheter. Bl.a. ska sökanden redogöra för de prognos- och mätmetoder, underlag och informationskällor som har använts med uppgifter om eventuella brister och osäkerheter i metoderna och underlagen .

Föreslagna 6 kap. 41 § miljöbalken innehåller i och för sig en bestämmelse som säger att miljökonsekvensbeskrivningen ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som krävs för att uppfylla syftet med att ta fram miljökonsekvensbeskrivningen och vara anpassad till verksamheten eller åtgärden. Enligt SBMIs erfarenhet brukar dock lagstiftningen i det här hänseendet användas som checklista och någon nyansering av vad som krävs av miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och omfattning är ovanlig. Den detaljerade beskrivningen av innehållet i MKB går väsentligt utöver vad MKB-direktivet föreskriver och det kan ifrågasättas om det är lämpligt att slå fast detta i lagtext. Sådana bestämmelser bör snarare framgå i en handbok.

Tillståndsmyndigheten ska vidare så tidigt som möjligt ta ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i föreslagna 6 kap. 50 § miljöbalken. Inte heller detta beslut föreslås vara överklagbart när det fattas utan kan överklagas först i samband med överklagande av tillståndsbeslutet.

Frågan är vid vilken tidpunkt det är möjligt och också lämpligt för tillståndsmyndigheten att ta ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven. Miljökonsekvensbeskrivningen ska enligt föreslagna 6 kap. 48 § miljöbalken kungöras. Då får allmänheten tillfälle att yttra sig och då får också berörda” myndigheter” (egentligen remissinstanserna) tillfälle att yttra sig över om miljökonsekvensbeskrivningen behöver kompletteras. Fråga är om detta förfarande ska ersätta den nu tillämpade men inte lagreglerade s.k. kompletteringsrundan.

I kungörelsen enligt ovan ska också anges hur ny information i målet eller ärendet kommer att kungöras eller hållas tillgänglig. Sannolikt kan det efter att begärda kompletteringar inkommit vara nödvändigt att återigen kungöra målet/ärendet med hänsyn till den nya information som inkommit. Det blir annars oerhört svårt för t.ex. särskilt berörda att bevaka vad som händer i målet/ärendet. Det är också viktigt att remissinstanser och berörda i övrigt får tillfälle att yttra sig över beslutsunderlaget i dess helhet ur rättssäkerhetssynpunkt.

Vad kan ändringarna få för konsekvenser för sökanden i täktbranschen?

Kraven på samrådsunderlaget blir till följd av föreslagna förändringar mycket större och samrådsprocessen kommer därför sannolikt bli mer tungrodd framför allt för de verksamheter som inte med automatik ska anses medföra betydande miljöpåverkan. Detta betyder att den form av samråd som det i dag uppenbarligen finns behov av, dvs. i de lägen sökanden vill diskutera lokaliseringen förutsättningslöst, avgränsningen av tillståndsprocessen m.m. kommer att finnas kvar men att den delen av samrådet måste ske långt innan den formella samrådsprocessen startar.

Möjligen kan det medföra merarbete både för sökanden som måste genomföra samrådsprocessen i flera steg, ta fram mer uttömmande samrådsunderlag m.m. och för handläggaren som måste delta i de olika skedena av samrådsprocessen. Handläggaren har dessutom ålagts ett omfattande ansvar för att verka för att miljökonsekvensbeskrivningen får den inriktning och omfattning som behövs för tillståndsprövningen, ett ansvar som gäller redan.

När det gäller vad samrådsunderlaget ska innehålla föreslås nu vad som kan tolkas som en skärpning. Utöver uppgifter om den planerade verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning ska även de förutsedda miljökonsekvenserna redovisas, inte som tidigare förutsedd miljöpåverkan.

Detta kan medföra att det således ställs högre krav på de utredningar som behöver göras redan i ett tidigt skede av samrådsprocessen t.ex. att ta fram bullerutredningar och vad beräknade bullernivåer kan få för konsekvenser på människors hälsa och miljö, att utreda täktverksamhetens påverkan på naturmiljön som kräver omfattande naturinventeringar av området m.m. Det kan innebära att det krävs förhållandevis omfattande utredningar för att visa att utredningarna inte egentligen är nödvändiga för att en prövning ska kunna ske.

Samrådsunderlaget blir tillsammans med samrådsredogörelsen ett förhållandevis omfattande beslutsunderlag inför beslutet om betydande miljöpåverkan. Detta förekommer i och för sig redan idag att länsstyrelserna kräver att få samrådsredogörelsen innan man tar ställning till om en verksamhet kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte. Frågan är dock om detta extra moment ska lagregleras.

Sammanfattningsvis kan sägas angående de olika kategorierna av verksamheter.

- För de täktverksamheter där det inte klart framgår att de ska anses medföra betydande miljöpåverkan blir det således en både omfattande och tidskrävande prövning innan det står klart vilken omfattning av prövning som kommer att krävas.
- För de täktverksamheter som ska anses medföra betydande miljöpåverkan blir de största förändringarna en mer tungrodd samrådsprocess och mer omfattande arbete med att ta fram allt som ska finnas med i miljökonsekvensbeskrivningen och ansökningshandlingarna i övrigt. Dock blir det möjligen tydligare vilket beslutsunderlag som måste lämnas in. Samtidigt innebär inte förslagen någon förenkling efter det att ansökan lämnats in utan risken för krav på kompletteringar i flera omgångar och sena skeden kvarstår då samordning mellan vilka krav länsstyrelsen respektive miljöprövningsdelegationen kan ställa är otydliga.
- För verksamheter som inte kan anses medföra betydande miljöpåverkan enligt förordningen ska samråd genomföras med myndigheter, kommuner och enskilda. Synpunkter på innehållet i och utformningen av beslutsunderlaget för prövningen av verksamheten ska redovisas och i en samrådsredogörelse sammanställs de synpunkter och andra uppgifter som kommit fram under samrådsprocessen och det redovisas vilken hänsyn som tagits. Samrådsredogörelsen ska ges in tillsammans med ansökan om tillstånd enligt föreslagna bestämmelser i 22 kap. miljöbalken. Här anser SBMI att det är oklart vilket beslutsunderlag som egentligen krävs. Här behövs ytterligare vägledning enligt SBMIs bedömning.

Uppnås syftet med de föreslagna ändringarna?

Syftet med de föreslagna ändringarna är att de ska bidra till att "resurserna läggs på rätt ställe". Tanken är dock inte att miljöskyddet ska bli sämre utan helst att det ska bli bättre. Bl.a. är en av frågorna som tas upp i promemorian vilka krav som ska ställas på prövningsunderlaget för verksamheter som inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

För verksamheter eller åtgärder som kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska verksamhetens eller åtgärdens förutsedda miljökonsekvenser kunna identifieras och miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och avgränsning fastställas i ett så tidigt stadie som möjligt. Tanken är också att miljökonsekvensbeskrivningen ska kunna godkännas i ett tidigare skede.

Syftet är att med tydligare och mer ändamålsenliga regler öka den samlade miljöskyddseffekten samtidigt som tidsåtgången och den administrativa bördan vid miljöprövningen minskar.

SBMI drar slutsatsen att med föreslagna förändringar uppnås varken det eftersträvade syftet med kortare handläggning eller att resurserna läggs på rätt ställe. Ändringarna kan t o m få motsatt effekt vilket vore djupt beklagansvärt.

SBMIs förslag till ändringar

Större tydlighet i vad som krävs när det inte är fråga betydande miljöpåverkan

Departementets förslag kan sägas leda till att för de verksamheter som kan anses medföra betydande miljöpåverkan blir det tydligare vad som krävs av beslutsunderlaget, vilket SBMI anser är positivt.

När det gäller de verksamheter som inte med automatik anses medföra betydande miljöpåverkan blir det dock svårare för sökanden att veta vad som krävs av beslutsunderlaget och det läggs därmed också mycket ansvar på länsstyrelsens handläggare. Bl.a. ska handläggaren i ett tidigt skede avgöra om beslutsunderlaget är tillräckligt. Det kan medföra att sökanden sannolikt i ett tidigare skede måste komma in med omfattande material i samrådsunderlaget för att länsstyrelsen ska kunna avgöra om verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Det som eftersträvas är flexibilitet i prövningen men det behöver enligt SBMIs bedömning inte alltid betyda att handläggningen tar kortare tid. För att korta ned handläggningstiderna bör istället regelverket vara tydligt angående vad som krävs så att både handläggare och sökanden är på det klara med vad som ska ingå i beslutsunderlaget. Det är när det finns utrymme för olika tolkningar och när man har olika syn på vad som "behövs" för prövningen som det kan leda till svåra avvägningar på båda sidor.

När det inte är fråga om betydande miljöpåverkan anser SBMI att kraven på innehåll och omfattning av miljökonsekvensbeskrivningen ska utgå från att verksamheten har begränsad miljöpåverkan och att krav på särskilda utredningar måste kunna motiveras mot bakgrund av förutsättningarna i omgivningen. Nivån på beslutsunderlaget bör i de flesta fall kunna utgå från befintligt underlag hos myndigheterna och generell kunskap om t ex bullerspridning och vibrationer.

När det inte är fråga om betydande miljöpåverkan förslår SBMI att följande ska ingå i MKB:n:

- Redovisning av alternativ utformningar

- Natur och kultur
 - o Redovisning av områden med naturvärden samt skyddade områden inom max 1 km från täkten
 - o Konsekvenser och effekter för natur- och kulturmiljön
 - o Åtgärder för att begränsa påverkan

- Vatten
 - o Ytvatten, översiktlig påverkan på recipient inkl. sedimentationsdammar
 - o Grundvatten, översiktlig påverkan på kvalitet och kvantitet
 - o Konsekvenser och effekter på yt- och grundvatten
 - o Åtgärder för att begränsa påverkan

- Buller
 - o Buller från verksamheten inklusive transporter till och från täktområdet
 - o Konsekvenser och effekter av buller
 - o Bullerbegränsande åtgärder

- Sprängningar
 - o Vibrationer, luftstöt vågor
 - o Konsekvenser och effekter av sprängningar
 - o Åtgärder för att begränsa störningar

- Hushållning med mark och vatten
 - o Energi och råvaruförbrukning t.ex. hantering av petroleumprodukter och andra kemikalier
 - o Avfallshantering
 - o Användningsområde för levererat naturgrus

Slopas krav på lokalisering utredning vid förlängt täktillstånd

En täkt innebär alltid ett ingrepp i miljön. Generellt innebär emellertid fortsatt drift i befintlig täkt en betydligt mindre miljöpåverkan än öppnande av en ny täkt i ett oexploaterat markområde. SBMI anser att omprövning av en verksamhets lokalisering endast bör aktualiseras i det fall starka skäl talar för detta, främst när befintlig plats inte är lämplig (så att grund för omprövning enligt miljöbalken

föreligger) eller det sökta tillståndet innebär betydande utökning av verksamhetsområdet eller verksamhetens omfattning.

Dagens lagstiftning innebär att medlemsföretagen påförs stora, onödiga, utgifter i samband med förlängning och utvidgning av befintliga tillstånd. För det fall verksamheten inte innebär stora konsekvenser för andra motstående eller allmännyttiga intressen borde prövningen underlättas genom att lokaliseringstudering inte krävs (se förarbeten till MB).

Av föreslagna 6 kap. 43 § miljöbalken framgår att det i ansökan ska redovisas alternativa platser om sådana finns. Dock innebär de flesta tillståndsprövningar för täkter att man söker förlängt tillstånd på en plats man redan har fått tillstånd att vara på. Istället borde det på ett tydligare sätt framgå att kravet på att redovisa alternativa platser endast gäller vid nyetablering, väsentlig förändringar eller utökningar av verksamheten eller då starka motstående intressen finns.

Generellt bör det således inte föreligga krav på att en miljökonsekvensbeskrivning för befintliga eller pågående verksamheter ska innehålla en redovisning av alternativa platser. I DS 2009:65 föreslår regeringen just en sådan bestämmelse med innebörden att en redovisning av alternativa platser i miljökonsekvensbeskrivningen endast ska krävas för ny verksamhet eller när det är fråga om en sådan från miljösynpunkt väsentlig ändring av en verksamhet att lokaliseringen kan ifrågasättas.

Ett förlängt täktillstånd kan jämföras med ett s.k. ändringstillstånd, för vilka endast en något förenklad prövning krävs. Det finns inga sakliga skäl att särbehandla täktverksamheter i detta sammanhang, och därvid tillämpa ett annat synsätt jämfört med de andra industriella verksamheter som också innebär ianspråktagande av naturresurser, såsom exempelvis skogsindustrin, grundvattentäkter eller förbränningsanläggningar.

Höjd gräns för betydande miljöpåverkan

Idag bedöms alla täkter med en årsproduktion överstigande 25 000 ton medföra betydande miljöpåverkan (BMP). För en bergtäkt innebär det cirka en sprängning per år, krossning/sortering under 2-3 veckor samt 4-5 uttransporter per arbetsdag.

SBMI anser att verksamheter med så liten produktion, miljöpåverkan och intrång inte bör anses medföra betydande miljöpåverkan generellt. För dessa verksamheter bör kraven på samrådsprocessen och miljökonsekvensbeskrivning kunna vara lägre utan att detta innebär negativa miljökonsekvenser. SBMI anser att nivån för betydande miljöpåverkan bör vara vid en årsproduktion om minst 100 000 ton. Även om en verksamhet inte anses medföra betydande miljöpåverkan finns alltid möjlighet för länsstyrelsen att fatta beslut om krav på en begränsad miljökonsekvensbeskrivning med stöd av kriterierna i bilaga 2 till förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Vid en täkt med en årsproduktion om 100 000 ton sker normalt sett 3-4 sprängningar per år, och krossning sker kampanjvis, totalt cirka 3 månader per år. Transporterna kan förväntas uppgå till 15-20 uttransporter från täkten vardagar under 35-40 veckor per år.

För verksamheter som överskrider 25 hektar måste dock kravet på betydande miljöpåverkan finnas kvar eftersom detta följer av bilaga 1 p. 19 samt Rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet).

Följande justering avseende vilka täkter som ska anses ha betydande miljöpåverkan föreslås.

Förslag: förändring av 3 § 2 punkten b) och införande av en punkt c) i förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar

b) är en täkt för annat än husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter, torv och matjord undantagna, som omfattar mer än 25 hektar eller har en produktion som överstiger 25 000 ton per kalenderår, *eller*

c) är en täkt för annat än husbehov av berg som omfattar mer än 25 hektar eller har en produktion som överstiger 100 000 ton per kalenderår.

Sekretess för utredningar angående alternativa lokaliseringar

Till skillnad från många andra anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter är de verksamheter som

SBMI representerar direkt knutna till specifika platser i form av olika typer av fyndigheter. Tåktverksamhet är begränsad till ett avsättningsområde då höga transportkostnader gör att bergmaterial sällan transporteras längre än 20-50 km. Utöver detta finns krav på att tåkt ska kunna bedrivas utan påverkan på vattenintressen och natur- och kulturvärden mm. Vidare ska avståndet till närboende vara tillräckligt stort för att störningar ska kunna minimeras.

De aktuella verksamheterna är för sin lönsamhet, överlevnad och tillåtlighet helt beroende av berg-, sand- och grusmaterial av god kvalitet i områden där konflikter med motstående intressen kan begränsas. Verksamheterna har därför lokaliserats till platser där verksamheternas krav vad gällande berg-, sand- och grusmaterialens kvalitet, avstånd till avsättningsområdet uppfylls och där intrång och störningar kan minimeras.

En miljökonsekvensbeskrivning för en verksamhet som kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska såsom ovan redogjorts för alltid innehålla ”en redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar tillsammans med dels en motivering varför ett visst alternativ valts, dels en beskrivning av konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd”. För verksamheter som inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska miljökonsekvensbeskrivningen i den utsträckning det behövs med hänsyn till verksamhetens art innehålla en redovisning av alternativ.

Kostnaden för att ta fram ett fullgott kunskapsunderlag för alternativa platser är betydande. Varje tåktansökan kostar cirka en miljon kronor och det är inte rimligt att det kunskapsunderlag som avser alternativa lokaliseringar ställs till konkurrenternas förfogande i samband med att ansökningshandlingarna skickas till prövningsmyndigheten och därmed blir en allmän offentlig handling såvida inte en bestämmelse enligt offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess . Utredningsresultatet är av stor vikt för sökandens drifts- och affärsförhållanden samtidigt som det utgör ett mycket värdefullt beslutsunderlag för konkurrenter. Om en sådan utredning kommer i orätta händer kan det leda till betydande ekonomisk skada för sökanden.

SBMI menar att 9 § offentlighets- och sekretessförordningen bör vara utformad så att endast prövningsmyndigheten tar del av utredningar angående alternativa lokaliseringar och att det i övrigt, för den som begär ut en sådan handling, gäller sekretess.